

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

Часопис
Волинської єпархії
Київського Патріархату

№6 (67) червень 2010 р.

23 травня ввечері на Волинь прибув Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет. Його першосвятительський візит розпочався відвіданням парафії Святої Трійці в с. Липини Луцького районного деканату. Святійшого владика, якого супроводжували архієпископ Луцький і Волинський Михаїл та канцлер протоієрей Микола Цап, привітали голова облдержадміністрації Борис Клімчук, голова облради Анатолій Грицюк, голова сільради Богдан Гусак, а також настоятель протоієрей Микола Цап'юк.

Первоієрарх Київського Патріархату освятив нові дзвони липинського новозбудованого храму (пожертвували Роман і Тетяна Казибріди), оглянув його і разом із численними вірянами пройшов центральною вулицею до сільради (на світлин інформаційної служби єпархії), де звернувся до присутніх з архіпастирським словом. Він зазначив: «Я дивуюся, які гарні храми будуються у нас нині в Україні. Ми повинні бути вдячні Богові, що живемо у час, коли храми не руйнують, а навпаки – будують. До того ж ще й не просто будуються, а наповнюються вщерть людьми».

Насамкінець Волинський народний хор проспівав Патріархові многоліття і він відбув до Луцька. Закінчення огляду візиту – на 3 стор.

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

14 липня –

Преподобного Никодима Святогорця

Він народився 1748 року на грецькому острові Наксос і при Хрещенні отримав ім'я Ніколаос. Маючи 26 літ, пішов на Афон і був пострижений у ченці з іменем Никодим. Спершу ніс послух читця й діловода. За два роки митрополит Коринфський Макарій, прибувши на Афон, доручив молодому монахові підготовку до видання знамениту згодом книгу «Добротолубіє», рукопис якої владика щойно віднайшов. Ця праця стала початком багатолітніх старань Никодима на ниві церковної літератури.

Проте в 1783 році він прийняв обітницю мовчальництва і шість літ ні з ким не розмовляв, жив у відлюдній келії. Та коли на Афон знову прибув митрополит Макарій, поклав на Никодима новий послух – редагування творинь преподобного Симеона Нового Богослова. Тож подвиг мовчальництва довелося облишити. Відтоді й до кончини він ревно трудився як редактор, перекладач, письменник, видавець і відійшов до Господа 1809 року.

За свідченнями сучасників, преподобний Никодим був простий, незлобливий, глибоко зосереджений. Зовнішнє його життя нічим не по-

казне, типове для багатьох іноків. Але плоди цього життя – великі. Він написав передмову до «Добротолубія», книги «Нове зібрання житій святих», «Учення про Сповідь», «Доброзвичність християн», опублікував уривки з афонських рукописів під назвою «Вінець Приснодіви», підготував до видання нову редакцію «Кормчої книги» та багато інших творів. Писав Никодим духовні пісні. Та найбільш відомий він книгою «Невидима боротьба». Цікаво, що насправді Никодим – не автор, а перекладач і редактор цієї праці. Автором же був католицький монах Лоренцо Скуполі. Але преподобний Никодим, переконавшись у тому, що книга дуже путня, переклав її з латинської на грецьку, додав цитати з Біблії, отців Церкви, дещо відредагував і видав.

...У березні 2010 року Грецію сколихнула нечувана вістка: якийсь лиходій викрав моці преподобного Никодима Святогорця. Яке ж було здивування, коли за декілька днів зловмисник сам явився до поліційного відділку. Виявляється, кілька ночей до злодія вві сні являвся святий і докоряв йому. Тож він прийшов і здався, з усією Грецією промовляючи: «Преподобний Никодиме Святогорцю, моли Бога за нас!». До цієї молитви приєднуються й українці.

Віктор ГРЕБЕНЮК

Наша газета – у Вашу скриньку

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – надійна підмога та корисний засіб у духовному житті православного християнина. Аби ця найпопулярніша волинська релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її у будь-якому поштовому відділенні області, почина-

ючи з будь-якого місяця. Вартість одного примірника з доставкою – 1 грн 63 к. (без вартості приймання передплати). Індекс у поштовому каталозі обласної періодики – 91241. Архів основних публікацій «Волинських єпархіальних відомостей», оперативні церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavja.lutsk.ua

ХРОНІКА

Запобігати нещастям

27 квітня архієпископ Михаїл, канцлер протоієрей Микола Цап, декани єпархії взяли участь в одноденному семінарі, присвяченому Тижню охорони праці (на прохання його оргкомітету). Перед священнослужителями виступили фахівці державного підприємства «Волинський експертно-технічний центр».

До Почасва – пішки

26–28 квітня вчетверте 26 волинських богомільців здійснили пішу прощу до почаївських святинь. Цьогоріч у ході взяли участь і четверо священників: ієреї Михайло Стрільчук, Володимир Курчин, Сергій Лівончук, Валерій Братунь. Серед паломників було четверо дітей віком від 11 до 14 років. Найстаршою у групі була 74-річна ковельчанка, проте вік не став їй на заваді і вона однією з перших дійшла до відпустового місця.

На вістрі часу

30 квітня в Київській православній богословській академії відбувся перший Всеукраїнський церковно-інформаційний форум. Прибули представники майже всіх єпархій, які відповідають за благовістя через засоби масової інформації, видавничу справу. Перед учасниками зібрання виступили: Патріарх Філарет, ректор академії митрополит Димитрій, голова інформаційно-видавничого управління Патріархії єпископ Євстратій, доктор богослів'я Дмитро Степовик, авторка й ведуча телепрограм Людмила Станкевич та інші.

Від нашої єпархії було два промовці: спочатку завідувач видавничого відділу «Ключі» Ігор Сацук, а пізніше – голова інформаційно-видавничого центру протоієрей Віталій Собко. Брат Ігор коротко окреслив перспективи видавничої справи в єпархіях на прикладі Волині. «Немає потреби створювати видавництва в кожній єпархії, слід розбудувати вже наявні, які забезпечуватимуть літературою інші. Їхні видавничі плани належить узгоджувати, щоб не було дублювання. І, звичайно ж, треба створити при Патріархії оптову книгарню, де продаватиметься вся література, що вийшла в єпархіях», – сказав Ігор Сацук.

Отець Віталій у тридцятихвилинному виступі розповів про структуру відділів, які проводять інформаційно-видавничу діяльність у Волинській єпархії, про укази архієпископа Михаїла, що регулюють цю сферу. Далі промовець, зокрема, запропонував: створити єдиний інформаційний простір Церкви та систему оперативного внутрішньоцерковного обміну інформацією; газети «Голос Православ'я» надати статус єдиного офіційного друкованого ЗМІ, журналові «Православний вісник» – спеціалізованого богословського видання, а вихід «інформаційного бюлетеня» припинити, оскільки його текст дублюється в попередніх; створити телерадіостудію Київського Патріархату; щодо мережі церковних сайтів – зосередити увагу на виготовленні й підтримці високопрофесійних ресурсів як у центрі, так і на місцях; об'єднати зусилля столичних і регіональних фахівців православної видавничої справи. Отець Віталій зауважив також на потребі вдосконалення україномовної богослужбової літератури: для цього в богословську комісію слід залучати додаткових фахівців – перекладачів, літредакторів, музикознавців, усувати різноманітні розбіжності, неточності перекладу тощо.

У Володимирському районному деканаті

6 травня парафія Великомученика Юрія Переможця у Володимирі відзначила храмове свято, яке очолив архієпископ Михаїл. За Божественною Літургією з ним співслужили настоятель парафії, районний декан протоієрей Євген Шевчук, міський декан протоієрей Юрій Пилипець, ба-

ВОЛИНСЬКІ ІКОНИ

Образ «Святі безсрібники Косма й Даміан». 1693 р. Походить із храму Успіння Пресвятої Богородиці с. Баїв Луцького районного деканату. Матеріали: основа з трьох соснових дощок, левкас (грунт із крейди і клею), темпера, олія. Тло гравійоване стилізованим рослинним орнаментом, золочене; ікона має подвійне обрамлення, профільовані планки сріблені. Реставрована в обласному краєзнавчому музеї 2008 р. Павлом Петрушаком і Анастасією Чабан. Експонується в Музеї волинської ікони.

Улітку 2008 р. до нашого музею з баївської церкви було передано п'ять образів, які стали справжнім відкриттям у дослідженнях пам'яток сакрального мистецтва Волині. Успенський храм побудовано 1875 р. замість старого, ще XVI ст. За переказами, давня церква була освячена на честь Косми й Даміана. Вірогідно, що ікона могла бути храмовою в іконостасі XVII ст. Після реставраційних робіт, коли образ постав у первісному вигляді, є всі підстави стверджувати, що він доповнює вже відому творчу спадщину іконописця Йова Кондзелевича, який працював на Волині в кінці XVII – першій половині XVIII ст. Про це яскраво свідчить майстерне поєднання в іконі давньої східної традиції й елементів тогочасного західноєвропейського мистецтва, малярсько-технічні прийоми виконання, особливості іконографічної побудови, образно-психологічне трактування святих, своєрідне колористичне вирішення, вдале внесення елементів пейзажу й архітектури. Святі Косма й Даміан, яких Церква особливо вшановує 14 липня, жили у Римі в III ст., були рідними братами. Їх виховувала мати, яка своїм прикладом привчала си-

нів до богоугодного життя. Ставши відомими цілителями, не шукали слави й багатства. Лікуючи хворих, вони ніколи не брали грошей, тому і були названі безсрібниками.

На іконі святі зображені у повний зріст і, хоча фігурами повернуті один до одного, їхні лики звернуті до віруючих майже фронтально. Вони стоять на пагорбах. Обличчя святих строгі, вольові, наділені психологічним станом важливості високої місії не лише цілителей, а й проповідників віри Христової, одночасно не позбавлені людяності й співчуття. Зморшки на чолі, щоках, біля очей, які прописані білими мазками, свідчать про нелегкі випробування, які випали на їхню долю, мучеництво задля спасіння людей. Хоча благородні лики з високими чолами обрамляють руді волосся, борода й вуса, але особливий виблиск великих очей свідчить про їхню молодечу силу і насагу. Святі тримають речі, що вказують на їхню практику цілителей: у руках Косми – ступка з ложечкою, а в руках Даміана – відчинена скринька для ліків із ложечкою.

Одягнуті святі у традиційні підпоясані хітони і гіматії, перекинуті через ліве плече. Малоючи облачення, іконописець використовує невелику кількість кольорів, але майстерно розкладає їх на безліч відтінків. Це приносить особливу легкість, прозорість, близьку до нематеріального світу, підносить у вищий світ, а вохристий хітон Косми навпаки – притягує насиченістю і глибиною, ніби приземлюючи. Золоті німби, гравійоване тло наповнюють ікону особливим світлом і благодаттю.

Світлана ВАСИЛЕВСКА,
провідний науковий співробітник
Музею волинської ікони

гато місцевого духовенства. В урочистому Богослужінні взяли участь голова райдержадміністрації Валентин Скуба, голова райради Андрій Онищук, інші представники влади, воїни-афганці, котрі, бажаючи шанувати пам'ять загиблих побратимів, принесли квіти до пам'ятника загиблим у локальних війнах, що розташований на території Юр'ївського собору.

У братствах

Волинському крайовому братству Святого апостола Андрія Первозваного (Луцькому Хрестовоздвиженському) вже майже 400 років. Знало періоди розквіту, занепаду, навіть тимчасового припинення діяльності. У 1990-му воно в черговий раз відродилось. Але нині його члени – люди літні. Тому 6 травня на зборах Братство радо вітало поповнення: семеро молодих людей вирішили стати його членами. Разом з ще одним молодиком, який улився в лави трохи раніше, вони утворили молодіжне крило Братства. Цим відродили давні статутні положення: колись було «Молоде Братство» як його частина. Із числа молоді на зборах обрано заступника голови – очільника молодіжного крила Андрія Когути. Як повідомив інформаційній службі єпархії голова організації Андрій Бондарчук, у найближчих планах братчиків – організація і відкриття музею Братства та братської духовної крамниці.

5–6 червня Молодіжне православне братство Преподобного Миколи-Святоші, князя Луцького, відзначало чергову річницю свого заснування, – повідомив сайт Chernestvo.org. Ось уже шість років братчики трудяться на церковній ниві, прагнучи змінити на краще себе і світ, що навколо. Традиційно всі святкові заходи проводились на території Свято-Миколаївського жидичинського монастиря. Цього разу молоді зібралось вже більше 20 чоловік. Офіційна, урочиста частина розпочалася пізно ввечері Опівнічною та подячним молебнем у скиту Святого Духа. Їх очолив ігумен Константин (Марченко). Після богослужіння з вітальним словом звернувся духівник Братства ієромонах Яків (Мільян). Опісля біля вогнища юнацтво переглянуло у відеозапису один зі своїх проєктів «Різдвяний вертеп» (він був визнаний одним із найкращих серед ряду вертепів, показаних волянянам у телемарафоні «Бог багатий милосердям – 2008») і фотоархів Братства. Також ця братська ніч наповнила повчальні ігри.

Це спільна звитяга

До Дня Перемоги в Луцьку та всій єпархії пройшли святкові заходи. 7 травня канцлер протоієрей Микола Цап взяв участь в урочистому зібранні в обласному муздраттеатрі, а 9 травня після Божественної Літургії в кафедральному соборі архієпископ Михаїл, декан собору протоієрей Микола Нецькар та інші священнослужителі взяли участь у мітингу на міському Меморіалі. Тут духовенство відправило заупокійні літії по жертвах Другої світової війни біля головного монумента і пам'ятного знака постраждалих від депортації з українських етнічних земель Забужжя. Тим часом перед пам'ятником Тарасові Шевченку в центрі міста настоятель луцької парафії Рівноапостольного князя Володимира священик Сергій Медведєв із благословення владики відслужив літію по вояках Української повстанської армії, які полягли за нашу спільну Перемогу.

У райцентрах священнослужителі Київського Патріархату також не стояли осторонь святкування. Так, в Іваничах настоятель парафії Казанської ікони Божої Матері протоієрей Андрій Мельничук окрім традиційного поминання освятив нову ветеранську аптеку.

Пам'ятати подвижника

8 травня Луцька гімназія № 4 провела урочистий захід із нагоди присвоєння їй імені славетного волянина – вчителю,

Продовження на 4 стор.

ВАРТО ЗНАТИ

«ДІЄ І БУДЕ ДІЯТИ»

Закінчення. Початок на 1 стор.

Біля брами кафедрального собору Святої Трійці його зустріли священнослужителі, міський голова Богдан Шибя та інші високопосадовці.

На молебні з нагоди прибуття Святійший владика привітав усіх присутніх із престольним празником і зазначив: «Щоразу, коли я приїжджаю до Луцька, надихаюсь вашою вірою, любов'ю до храму, вашим благочестям. Апостол Павло говорив до різних Церков, які заснував, що він насолоджується їхньою вірою, отак і я радію, що наша Церква така велика». За всіма соціологічними опитуваннями, Київський Патріархат кількісно перевершує Московський, а це одне зі свідчень, що віра в Україні – міцна, підкреслив первоієрарх.

Його святість також торкнувся питання об'єднання Православних Церков України в Єдину Помісну. «Прийде час і в Україні буде єдина Церква. Це для нас може здаватися чимось неможливим, але дія Бога немає неможливої жодної речі. А для того, щоб це сталося, потрібно виконувати найголовнішу Божу Заповідь – любити ближнього свого, як самого себе. Бог – це любов, а де є любов, там немає ненависті, а є повага, навіть до ворогів наших», – наголосив Святійший владика.

Після Богослужіння відбулася зустріч Патріарха з керівниками обласної та міської влади.

24 травня владика Філарет очолив храмовий празник кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку. Під час Божественної Літургії та хресного ходу навколо головної святині єпархії з ним співслужили: архієпископ Луцький і Волинський Михаїл, єпископи Кіровоградський і Голованівський Марк та Вінницький і Брацлавський Онуфрій, канцлер протоієрей Микола Цап, декани єпархії, намісники монастирів й інші священнослужителі. Разом з тисячами вірян молилися голова облради Анатолій Грицюк та

луцький міський голова Богдан Шибя. Відправу транслувала в прямому ефірі Волинська держтелерадіокомпанія з повтором увечері.

Вітаючи волинян зі святом, Патріарх виголосив проповідь про День Святого Духа, а саме як Його дія перероджувала людей у минулому та сьогодні. Ми помічаємо явне переродження апостолів, коли на них зійшла благодать Святого Духа. Страх змінився на безстрашність, і учні Христові перед багатотисячним натовпом стали проповідувати різними мовами про воскресіння Ісуса. Сила слова апостолів перемогла силу слова філософів. А взимом до прикладу вчинок блудниці, – продовжив Первоієрарх. – Вона, щиро розкавшись, сльозами своїми омиває ноги Ісуса Христа. Тієї миті на неї сходить благодать Святого Духа, і вона очищується від усіх гріхів.

За словами Його Святості, благодать Духа необхідна й для володіння даром віри. Бо лише завдяки міцній вірі людина здатна повірити в чудо. Так, як язичники колись, увірвавши в чудеса Христові, повернулись до істинного, православного вчення, так і ми тепер не повинні думати, що чудес нема, вони є поруч нас, лиш потрібно озирнутися довкола. Скільки зцілень духовних і фізичних відбувається й нині! Перед образом Почаївської Божої Матері, перед мощами великомучениці Варвари тощо. А скільки людей виликовуються від здавалося б невиліковних недуг по вірі їхній, на превеликий подив лікарів.

Проте часто так буває, наголосив Святійший владика, коли людина свідомо відкидає благодать Духа. Таке трапляється тоді, коли вона у серці своєму має лихі сумніви: сказати неправду чи ні, впасти в блуд чи не вар-

то, привласнити чуже чи ні. Власне, у той момент, коли людина погоджується на цю спокусу, вона й скоює гріх, тим самим відштовхуючи дію Святого Духа. Щоб напо-внитися Божественною благодаттю, людина повинна сама потрудитися над собою, над своїми вчинками.

Насамкінець Патріарх Філарет нагадав усім, що «святкуючи зішестя Святого Духа на апостолів, потрібно дивитися на це не тільки як на давноминулу подію, а як на подію, яка діє і буде діяти до кінця віку».

Цього ж дня Святійший дав пресконференцію для місцевих ЗМІ. На запитання, чому він щороку приїждить до Луцька на Зелені свята, відповів: «Бо це мій обов'язок як Патріарха, так, як відвідували апостоли засновані ними Церкви. А нагода

для відвідання Луцька – храмове свято кафедрального собору Святої Трійці. Я радію духовному піднесенню, вірі волинян».

«Як Ви ставитеся до того, що держава втручається у церковні справи?» – запитали Патріарха. На це владика Філарет відповів: «Нині держава не втручається у церковні справи. Ось за радянської влади – втручалась у кожний крок. Тепер ми – свободні, я можу порівнювати. І за це маємо дякувати Богу, що Церква свободна. В Україні державна влада допомагає Церкві, про що свідчать оті понад три тисячі храмів, збудованих на місці зруйнованих. Адже це і відведені зе-

мельні ділянки, і багато чого іншого. А те, що політики намагаються використовувати Церкву – то ми не хочемо. Київський Патріархат стоїть над партіями – над усіма. Але ми не байдужі до політичних партій. Якщо вони за Україну – ми молимося за них. Самі ж не втручаємося в політичний процес».

Чи триває діалог між УПЦ Московського та Київського Патріархатів за нової влади? – цікавилися журналісти. Не діалог, а підготовка до діалогу, – підкреслив Патріарх. – Але й це вже досягнення. І наше бажання діалогу не припиняється. Нині готується чергова зустріч. Але Москва дуже стурбована – не становичем Київського Патріархату (всі соціологічні опитування виявляють нашу перевагу), а станом Московського Патріархату в Україні. В УПЦ МП уже значна частина священнослужителів схилена до автокефалії, українізовуються проповіді, служби. Тому цих людей у Москві називають «легкими націоналістами». Тому Московська Патріархія чинить спротив діалогу.

«Цими днями в Москві перебуває Вселенський Патріарх Варфоломій. Як це може відбитися на Київському Патріархаті?» На це запитання первоієрарх нашої Церкви відповів так. Приховані протистояння між Московью та Константинополем були давно. І ми раді, що вони тепер знаходять розуміння. Але сьогодні РПЦ зрослася з державною владою Російської Федерації, яка хоче поглинути Україну, РПЦ ж їй у цьому допомагає. Вселенська Патріархія не хоче псувати стосунків з Московською через Україну, тому й не визнає нашої автокефалії. Нам треба ще потерпіти. Прийде час – Господь благословить. Для нас важлива не єдність із Московью чи Константинополем, а з Христом. А що більше потрібно?! Ми ж – із Христом.

**Валерія ЛЕСЮК, Віктор ГРЕБЕНЮК, протоієрей Віталій СОБКО
Світлина Ярослава БЛИЗНЮКА**

СВЯТИНИ ВОЛИНИ

Підтримувати багаття духу

28 квітня, у день Переполовнення П'ятдесятниці, чоловічий монастир Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького деканату врочице заснував скит Святого Духа, який розташовано неподалік обителі. Скит – це місце більш суворого чернечого подвигу.

На ознаменування відкриття скиту й зародження нового відпустового свята, яке відзначатимуть на Переполовнення П'ятдесятниці щороку, тут освятили поклінний хрест і відправили Божественну Літургію. Богослужіння очолив архієпископ Луцький і Волинський Михаїл. З ним співслужили декан кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Микола Нецькар, намісник монастиря ігумен Константин (Марченко), намісник луцького Замкового монастиря Архангелів ігумен Святополк (Канюк), ієромонахи та інші священнослужителі. У Службі Божій взяли участь намісниця луцького монастиря Святителя Василя Великого ігумена Анастасія (Заруденець) із черницями, жидичинський сільський голова Олег Данкевич та чимало інших мирян.

Владика звернувся до вірних із проповід-

дю про збереження культурної та духовної спадщини нашого народу. Він зазначив, що заснування скиту, який розташовано саме на тому місці, де колись знаходився жидичинський Свято-Миколаївський монастир, – нелегка справа. «Однак, шануючи славне ім'я наших предків, котрі кістими полягли, захищаючи православну віру, ми робимо благородну справу, розпалюючи на цих пагорбах вогнище духовності. Прийшов час і починаємо розуміти, яку велику духовну силу мав монастир. Князь Данило Галицький, який був глибоко віруючою людиною, відвідував це святе місце, щоб прикластися до чудотворної ікони угодника Миколая».

Архієпископ також наголосив, що потрібно і нам укріпляти віру в собі, у наших дітях і внуках, щоб через сто й більше років так само і про нас згадували. Треба змалку їх привчати ходити до церкви, любити свою Батьківщину. Слід менше звертати уваги на матеріальне, а більше задумуватися над вічним. Ми повинні берегти нашу духовність, не занедбувати могили наших пращурів, щоб стежка до цих пагорбів ніколи не заросла бур'яном. «Не будьте байдужими у відродженні монастиря, – закликав владика. – Нам слід бути трудолюбивими, а найголовніше – вміти відстоювати свій український побожний дух, не забувати свого коріння».

Скитоначалником призначено ієромонаха Іова (Богуша).

Горохівське торжество

13 травня, на свято Вознесіння Господнього, архієпископ Михаїл у Вознесенському храмі Горохова очолив Божественну Літургію та освятив оновлений іконостас, який установлено 1903 року. Громада оздобила його сусальним золотом (востаннє це робилося в 1906 році). Учасники престольного празника особливо молились за Горохів, усіх мешканців, адже цього дня тут відзначали день міста та його 770-ліття.

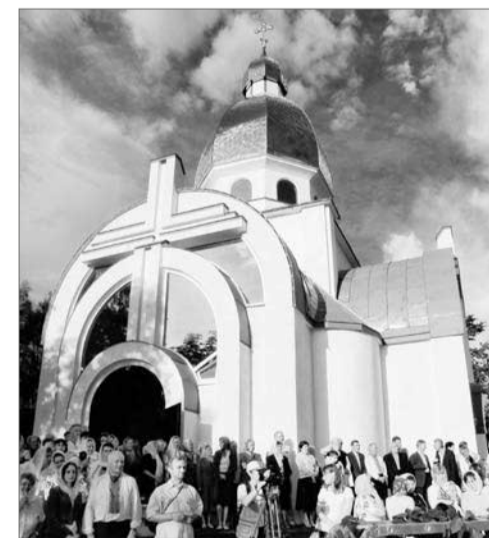
Із владикою співслужили декан протоієрей Андрій Сидор (настоятель парафії) та інше місцеве духовенство. У Службі взяв участь голова райради Ярослав Довгополов, хлібом-сіллю зустрічали архієрея діти в українському вбранні зі зразкового гуртустудії «Кобзарик» під керівництвом Любові Мосівич.

Пройшовши хресним ходом від церкви до каплиці, всі уважно слухали слово архієпископа про залежність людини від матеріальних цінностей. Зокрема, він зазначив, що свято Вознесіння Христового означає ще й заклик Господа нашого не ставати рабами земних благ, бо «багатий не той, у кого всього багато, а той, хто не залеж-

ний від матеріального». Тому найперше потрібно зростати духовно, – наголосив високопреосвященний, – радіти кожному дню, прославляючи Бога, щоб із чистим серцем увійти до Царства Небесного.

Жити по-новому

16 травня архієпископ Михаїл освятив ново-збудований храм Святої Трійці в с. Липи-

ни Луцького районного деканату та відправив урочисту Божественну Літургію і хресний хід навколо святині. З владикою співслужили ректор Волинської духовної семінарії протоієрей Ігор Швець, декан протоієрей Володимир Присяжнюк, ківерецький декан Іван Семенюк, настоятель парафії священник Микола Цап'юк, інше духовенство – місцеве, а також зі Львова та Рівного.

За Богослужінням архієрей підніс до сани протоієрея отця настоятеля, нагородив благословенними грамотами сільського голову Богдана Гусака, Анатолія та Наталію Кузьмів, Віталія Павленка й інших будівничих і фундаторів церкви.

Закінчення на 6 стор.

ХРОНІКА

Продовження. Початок на 2 стор.

письменника й дипломата часів Української Народної Республіки Модеста Левицького. Зібралися випускники, колишні й теперішні вчителі. З благословення архієпископа Михаїла у цьому зібранні взяв участь настоятель парафії Мучениці Параскеви-П'ятниці в с. Котів Ківерецького деканату священник Михайло Савка.

Найдовший рушник

9–10 травня в Луцьку вдруге проходив фестиваль «Вишиті обереги єднання», який уперше мав статус всеукраїнського. Участь у заході взяла й Церква – архієпископ Михаїл, священнослужителі, вихованці Волинської духовної семінарії, миряни. Адже рушник – елемент української православної обрядовості. Торішній рекорд удалося-таки побити. Цьогорічна довжина складаного рушника становила 1 кілометр 610 метрів і ввійшла до Книги рекордів України.

Многі літа!

9 травня – день народження архієпископа Луцького і Волинського Михаїла. 10 травня з цієї нагоди у кафедральному соборі Святої Трійці владыка очолив Божественну Літургію і подячний молебень. З ним молилися канцлер протоієрей Микола Цап, ректор Волинської духовної семінарії протоієрей Ігор Швець, декани єпархії, намісники й намісниця наших монастирів, інші священнослужителі, ченці й черниці. До Богослужіння долучилися також викладачі та вихованці семінарії, багато мирян.

Неабияка перемога

12–14 травня в Національному університеті «Острозька академія» відбувся Всеукраїнський конкурс-фестиваль «Вчитель року з предметів духовно-морального спрямування – 2010». Майже дев'яносто вчителів, учителів-методистів – викладачів основ християнської етики, інших предметів – з усієї країни зібралися, щоб позмагатися між собою, продемонструвати педагогічний рівень. Найвищий рівень виявився у вчительки луцької загальноосвітньої школи № 17 Наталії Ротченкової. Матінка Наталія (дружина священника Андрія Ротченкова) також викладає в Центрі християнського виховання дітей і молоді при кафедральному Свято-Троїцькому соборі. Першого дня під час тестування на знання Святого Письма вона показала прекрасний результат (а питання зі Старого й Нового Завітів були вельми непрости). Другого дня за 10 хвилин представила свій творчий доробок, зокрема методичну розробку для 6 класу, потім – урок на тему «Вміння прощати (притча про блудного сина)». Наталія Ротченкова зайняла перше місце, удостоїлась диплома першого ступеня. До речі, Патріарх Філарет надіслав привітання цьому вчительському конкурсу, Біблію і Закон Божий для переможців. Їх та грошову премію благодійного фонду відродження «Думич» (м. Київ) вручено й матінці Наталії.

Наші книжки

13–15 травня у Луцьку в облмуздрамтеатрі діяла П'ята виставка-ярмарок «Книги Великої Волині». Уперше цей захід мав всеукраїнський статус. На відкритті виставки з благословіння архієпископа Михаїла виступив голова інформаційного-видавничого центру нашої єпархії протоієрей Віталій Собко. З-поміж великої кількості творів друку, поданих для огляду і продажу, була добре затребувана українськомовна православна література. Видавничий відділ «Ключі» Волинської єпархії представив свої напрацювання, а також книжки, випущені видавництвом Київської Патріархії, іншими видавництвами. Одним із перших покупців став голова облдержадміністрації Борис Клімчук.

ПАЛОМНИЦТВА

ЦЯ КРАЇНА ВИЖИВАЛА ВІРОЮ

Розповідь про богомілля у Грузію

Завдяки паломницькій службі нашої єпархії, єдиній у Київському Патріархаті, волиняни зробили ще один міжнародний прорив – у Грузію. Організацією подорожі з боку єпархії займалася матінка Лариса Савчук (до речі, цього року очолювана нею служба відзначає п'ятиліття). Прочани відвідали близько 30 святинь. За сім днів Грузія стала ближчою для українців. Досі ми знали про цю країну як одну з 15 республік колишнього Радянського Союзу, не так давно переживали з приводу російсько-грузинської війни. А побувавши там, змогли дізнатися про Грузію більше.

Земля Богородиці

Тут народ завжди живив вірою, а Церква – невід'ємна частина життя грузинів. На цьому наголосив на початку зустрічі з нами

Патріарший собор Святої Трійці у Тбілісі

керівник туристичної фірми, що приймала волинян, кандидат філологічних наук, журналіст Іраклі Дзерія.

У грузин шанобливе ставлення до священників. Зустрічаючи їх на вулиці, багато хто підходить під благословіння. До о. Миколи Савчука, який був у складі нашої групи, під благословення підходили і патрульні, і в магазинах. А найцікавіше було в аеропорту Тбілісі. Працівник митної служби підійшов до нашого панотця й сказав: «Благословіть доторкнутися до ваших речей». – «А хреста знімати треба, щоб не задзвенів на металодетекторі?» – запитав отець. – «Ні». Коли ж проходили митний контроль в Україні, священнику наказали зняти хреста.

Патріарх Ілія II має високий авторитет серед грузинів. Коли треба було підняти народжуваність у країні, він пообіцяв, що сам хреститиме кожну третю дитину в сім'ї. І народжуваність зросла на 13 %.

Саме віра і єдність народу надихала його в російсько-грузинській війні 2008 року й допомогла вистояти. Грузинський Патріарх просив Алексія II, щоб той звернувся до російської влади про припинення воєнних дій. Але відповіді з Москви не надійшло. І тоді він сам поїхав у зону бойових дій, аби належно поховати вбитих. І був вражений: побачив незаховані трупи, які вже почали розкладатися. Російська армія забороняла ховати людей. І тоді Патріарх зняв ман-

тію і наклав небіжчиків, щоби над ними не глумилися і щоб належно їх поховати. Про це нам розповів паламар однієї з тамтешніх церков.

Чим живе Грузія сьогодні, про її звичаї, дух та людей – в інтерв'ю з паном Іраклі.

– *Отож, із чого починається Грузія?*

– Виходячи з вашого паломництва, Грузія починається з Богоматері. Це земля Богородиці. Це дійсно священна земля. Грузія починається з мами, Грузія починається з грузинів. Грузія починається з гір і закінчується горами, традиціями, гостинністю. Тож із чого починається Грузія, сказати важко. Я можу сказати, що таке Грузія. Але з чого починається?..

– *Що є найбільшим символом країни?*

– Не можна так просто сказати, що є найбільшим символом Грузії. Кожен вважає по-своєму. Я, наприклад, вважаю, що в церковному значенні, в духовному смислі символом Грузії є Светіцховелі (церква, де зберігається хітон Ісуса Христа – авт.). Для інших – це тбіліський собор Святої Трійці. А традиційно для багатьох – це грузинська гостинність. Наприклад, як у черзі вас пропускати, як люди зустрічали.

У письменника Констянтина Гамсахурдії – батька Звізда Гамсахурдії – є роман «Десниця великого майстра». Історія там хоча видумана, але дуже цікава: цар Георгій I, щоб побудувати Светіцховелі, який досі зберігся, довго шукав архітектора. Придворні йому не подобалися, хоча й відзначилися чудовими речами. І, користуючись тим, що царя в обличчя мало хто знав (засобів масової інформації тоді ж не було), – він передягнувся у простий одяг і виходив у народ. І от одного разу на полюванні цар зустрів молодого хлопця, вони розговорилися. Георгій запитав: «Що ти збудував?». Хлопець і гадки не мав, що розмовляє із самим царем, думав – то простий селянський мисливець, і про все розповів. Храми, які збудував той хлопець, Георгію справді подобались. І сказав, що знає декого при дворі й допоможе йому влаштуватися придворним архітектором. Коли наступного дня хлопець прийшов у царський двір, лише тоді й зрозумів, з ким зустрівся на полюванні. Георгій запитав: «Чи можеш ти побудува-

ти храм, який буде символом єдиної, цілої і незалежної Грузії?» От він збудував Светіцховелі (означає «животворчий стовп» – авт.). Тож цей храм можна вважати символом єдиної і незалежної Грузії. І таких символів може бути багато.

– *Ти одразу при зустрічі сказав, що ваш народ живив вірою...*

– Віра – не може бути символ. Церква для грузин – не символ. Церква більше, ніж символ. Усі інші символи походять від Церкви.

– *Що таке Церква для Грузії?*

– Церква для Грузії – все. Це не тільки спосіб виживання. Хоча Грузія виживала своєю вірою. Ви вже знаєте історію про сто тисяч мучеників. Коли мусульмани завоювали Тбілісі, їхній правитель сів на зруйновано-

Підняття до місця страти 6000 мучеників грузинських біля монастирського комплексу Удабно

му куполі собору Сіоні, де йому облаштували трон, звідки добре було видно міст через річку Кура. Перед мостом наказав зібрати всіх жителів Тбілісі, яких на той час було сто тисяч, а на мості поклав храмову ікону і сказав: «Хто через неї переступить, той буде жити». Наважилися на таке лише кілька багатіїв, а решта прийняли мученицьку смерть. І річка потекла червоною кров'ю. Також ви бачили Давидо-Гареджийську лавру, в яких умовах подвизалися монахи. Такі реальні історії – це не легенди! – дуже багато. Церква для Грузії, віра для грузин – це й спосіб виживання. Нас завжди, у всі часи оточували мусульманські вороги. Єдиний ворог християнський, який прийшов сюди, – це була Росія. Наприкінці XVIII століття. До цього в Грузії майже 30-вікова історія. Як тільки з'являється мусульманство, ми завжди оточені мусульманами. Вони – наш постійний ворог. Грузія виживала православною вірою – це дійсно так. Вижила тому, що вірила в Бога, Святу Трійцю, вірила у святу Богородицю. І це – земля Богородиці. Грузини це увібрали з молоком матері. Вони в це вірили раніше і вірять тепер. Тому віра – не символ, це щось більше.

– *Це смисл життя...*

– Може, це і смисл життя. Є речі, які звичайним людям незрозумілі. Це щось вище, до цього треба дійти, щоб зрозуміти. А грузини знають, що це правильно й за віру готові помирати. Грузин без Православ'я не уявляє свого життя.

– *Тобто неправославний грузин – це не грузин?*

– Такі теж є: неправославні грузини. Лишилось мало таких грузин. В Аджарії (автономна республіка – авт.) живуть грузини-мусульмани. Але багато з них самі навертаються у Православ'я і вже хрестять своїх дітей.

– *Як вдалося вашій країні зберегти стільки давніх святинь? Чому комуністи їх не знищили? Україна втратила дуже багато.*

– З грузинами не відбувалося багато речей, які відбувалися у всьому Радянському Союзі. Це без образ. Грузини завжди захищали себе. Я не кажу, що ми завжди та-

Давидо-Гареджийська лавра

